

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
RO – 510009, ALBA IULIA, STR. GABRIEL BETHLEN, NR. 5
TEL: 40-0258-806130 FAX:40-0258-812630

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

**ANALIZA RELAȚIEI PERFORMANȚĂ DE MEDIU- PERFORMANȚĂ
FINANCIARĂ SUB IMPACTUL INFORMAȚIILOR OFERITE DE
CONTABILITATEA MANAGERIALĂ**

Lect. univ. dr. DAN IOAN TOPOR
Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia

ALBA IULIA
Mai 2017

REZUMAT

Domeniul politicilor ecologice și, în special, componenta care vizează performanța de mediu, reprezintă o preocupare de mare actualitate în mediile academice și profesionale de la nivel național și internațional.

Elementul comun al activităților mele didactice și de cercetare îl reprezintă utilizarea metodelor moderne ale contabilității manageriale, preocupare apărută ca urmare a specializării în contabilitate, atât ca absolvent al ciclului I și II al studiilor universitare de profil, cât și ca doctor în contabilitate din anul 2013. De asemenea, stagiile de cercetare urmate de mine în cadrul unor universități din Franța, Polonia etc. mi-au permis formarea unei viziuni deschise și moderne atât asupra organizării prelegerilor susținute în fața studenților, cât și asupra modalităților și căilor în care trebuie valorificată cercetarea științifică.

Prezenta teză de abilitare cuprinde două părți, o parte dedicată contribuțiilor științifice, respectiv o parte care abordează planul de dezvoltare a carierei și perspectivele cercetării științifice.

În *prima parte* a tezei de abilitare sunt trecute în revistă contribuțiile importante ale autorului în analiza relației performanță de mediu - performanță financiară sub impactul informațiilor oferite de contabilitatea managerială. Pornind de la necesitatea unor programe de mediu eficiente, prezenta teză de abilitare urmărește ca direcții principale de cercetare dimensiunile informației de tip cost aferente procesului decizional în domeniile și industriile în cadrul cărora procesele de producție sunt considerate poluatoare, analiza performanței entităților pe baza informațiilor furnizate de contabilitatea managerială, precum și relația dintre îmbunătățirea performanței financiare și a celei de mediu prin controlul costurilor și optimizarea investițiilor.

Contribuțiile care vor fi prezentate în lucrare se referă îndeosebi la ultimii 4 ani, însă evidențiază experiența de cercetare cumulată în ultimii 7 ani.

Lucrările privind analiza performanței de mediu și a celei financiare cuprind atât o componentă teoretică, care abordează concepte și principii consacrate în plan național și internațional, dar și studii empirice care surprind aspecte de interes din industriile de vinificație, alimentație, minerit, construcții de mașini etc.

În ultimele două decenii mediul de afaceri a suferit o mulțime de schimbări, managerii aflându-se sub o puternică presiune generată de părțile interesate (angajați, clienți, guverne, actori sociali), care reclamă reducerea costurilor și de asemenea, generarea unui impact redus

al operațiunilor lor asupra mediului. Cum poate un manager să păstreze echilibrul între reducerea costurilor și impactul redus asupra mediului? Aceasta este întrebarea cheie a sistemelor de management contemporane. Obiectivele specifice ale cercetărilor mele derulate în acest sens au urmărit identificarea elementelor care definesc costurile de mediu și studiul inductorilor de cost. Cercetarea fundamentală oferă răspunsuri la întrebări de tipul: cum putem identifica corect costurile interne de mediu? Folosind în studiul empiric informațiile furnizate de o fabrică de vin din Transilvania, am prezentat relevanța utilizării inductorilor de cost și impactul asupra costului total al produsului final pentru industria vinicolă, considerată o industrie eco-friendly.

Lipsa înțelegerii importanței și cuantumului costurilor de mediu generate de companii duce la omiterea unor bune oportunități de economie prin costuri generate printr-un management de mediu eficient. Sistemele de contabilitate actuale nu furnizează informații suficiente privind costurile de mediu și nici generatorii acestora, în contextul în care problemele de mediu în lume sunt în creștere. Tocmai de aceea, abordarea inductorilor de cost este o metodă precisă și inovativă în procesul decizional managerial, unde costurile de mediu nu sunt privite ca și câștiguri, ci ca rezultatul al presiunii generate.

Mulți specialiști în formularea legislației de mediu nu au la dispoziție informații cu privire la impactul pe care mediul îl are asupra deciziilor managerilor atât la nivel micro, cât și macroeconomic, precum și a implicațiilor pe care mediul îl are asupra resurselor naturale. Contabilitatea managerială de mediu poate oferi informațiile cheie necesare pentru înțelegerea de către specialiștii în starea mediului a evoluției și consecințelor acestuia în funcție de anumite decizii.

În cercetările derulate, obiectivele principale au fost de a identifica un instrument menit să asigure monitorizarea și măsurarea performanțelor de mediu ale unei companii din industria metalurgică, selecția unor indicatori de performanță care să contribuie la o imagine exactă și reală a mediului și viabilitatea utilizării lor în luarea deciziilor la nivele de conducere superioară.

Am urmărit evidențierea influențelor care apar în rapoartele mediu ca urmare a modificărilor mediului prin „eco - tabloul de bord” ca instrument de monitorizare, măsurare și raportare a performanței de mediu. La baza acestei abordări stau trei ipoteze. Pe baza datelor colectate prin intermediul chestionarelor s-a trecut la selecția indicatorilor de performanță ecologică, la calculul și interpretarea lor. Informațiile furnizate de acestea au stat la baza analizei și fundamentării deciziei manageriale adoptate luată de către managerii societății. Am ajuns la concluzia că aplicarea adecvată a eco-tabloului de bord într-o entitate economică

poate duce la obținerea de informații fiabile necesare pentru gestionarea, coordonarea și armonizarea activităților interne, care contribuie în cele din urmă la performanțele financiare ale entității.

Este cert faptul că în contextul dezvoltării durabile ca necesitate a societății moderne, componentele ecologice au dobândit aceeași importanță ca și cele economice, tehnologice sau sociale. Orice companie care derulează activități economice industriale și care are o politică de mediu viabilă vine în întâmpinarea nevoilor clienților prin livrarea de produse de calitate superioară, acordând o atenție deosebită controlului managerial al mediului sau al produselor verzi. Se impune astfel concentrarea pe realizarea obiectivelor de mediu și sustenabilitate, fundamentate pe planificare, supraveghere și control al investiții în companii verzi.

Controlul verde este exercitat prin datele oferite de contabilitatea managerială și sunt preluate sub forma unor indicatori financiari și non-financiari în tabloul de bord sau eco-tabloul de bord și în alte documente mediu specifice companiei și industriei din care aceasta face parte. În acest context trebuie subliniată eficiența controlului în stimularea activităților de investiții de mediu verzi, în sustenabilitatea și rentabilitatea economică a unei industrii.

Evaluarea conformării la politicile de mediu, îndeplinirea unor obiective de mediu de către o companie și activarea unui sistem managerial de control al practicilor cu eventual impact asupra mediului reprezintă câteva dintre obiectivele principale ale unui audit de mediu. Scopul principal al unui audit al eco-tabloului de bord ar consta într-o examinare aleatoare a elementelor de probă și a datelor furnizate de tabloul de bord. De asemenea, are loc evaluarea generală a informațiilor importante despre parametri de navigare.

Etapile auditului eco-tabloului de bord este bazat pe elementele clasice specifice auditului și existente în literatura de specialitate, respectiv cadrul de elaborare a inițiativei de raportare globală, prin respectarea principiilor și categoriilor de indicatori de performanță și sustenabilitate. Eco-tabloul de bord se întocmește pe baza indicatorilor de mediu și pe condiția de performanță a companiei. Analiza întreprinsă în acest sens subliniază importanța informațiilor furnizate de raportul de general audit al eco-tabloului de bord în procesul de luare a deciziilor de către managerul de nivel superior al companiei și acționari, cu un impact major asupra sustenabilității.

A doua parte a tezei de abilitare oferă câteva perspective ale activităților de cercetare ale autorului. Îmi propun să continui cercetările problematicii contabilității manageriale de mediu, în contextul în care agenda tematicii de cercetare pentru perioada imediat următoare este alcătuită dintr-o serie de obiective de investigare a contabilității manageriale de mediu și a impactului informațiilor furnizate de aceasta asupra procesului decizional cu ajutorul unor

instrumente moderne de analiză, printre care și logica fuzzy. În acest scop voi continua să-mi extind rețeaua de cercetare și să cooptez viitori studenți doctoranzi.